

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№1(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 726 sahifa,
20-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga tayyorligini aniqlash	16
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
Bola tarbiyasida o'yinning ahamiyati	21
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, O'ktamova Nasiba Ravshan qizi</i>	
O'quvchilarning loyiha-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning ilmiy asoslari	25
<i>Sobirova Nilufar Azimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonni tashkil etish	29
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Ko'zibayeva Nasiba O'tkir qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sensor tarbiyani rivojlantirish texnologiyalari	32
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Allaberdiyeva Mardona O'tkirbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni jismoniy tarbiyalash mazmuni va vazifalari.....	37
<i>Choriyeva Durdona Anvarovna, Mirsharfova Shahinabegim Saidabbos qizi</i>	
Gandbolchi sportchilarni jismoniy tayyorgarligida harakatli o'yinlarning tarbiyaviy rivojlantiruvchi vazifalari	41
<i>Ibodullayeva Munira Atabek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda dars samaradorligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanish samaradorligi.....	44
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abduraxmonovna</i>	
Modern Requirements for a Teacher's Pedagogical Skills in the Context of Digital Transformation in Education.....	49
<i>Abira Bakhramova</i>	
Ta'lim muassasalarida o'smir yoshlarning ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etishga yordam beruvchi pedagogik omillar va shart-sharoitlar	54
<i>Artikova Gulnoza Xasanovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida iqtisodiy tarbiya berishning nazariy-pedagogik asoslari	57
<i>Mamadaliyeva Nilufar Bahodirovna</i>	
Kognitiv lingvistika va konseptologiya masalalari	60
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Developing Law Students' Writing Competence Through the IRAC Method in Legal English Classes: A Comprehensive Study at TSUL.....	63
<i>Noila Mustafoeva</i>	
Tarixiy obidalarining restavratsiya jarayonlarining o'rganilish tarixi	67
<i>Ochilov Davron Bahodir o'g'li</i>	
Oliy ta'limda baholash jarayonini avtomatlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanishi.....	72
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Mamadaliyeva Kamolaxon Xayrullo qizi</i>	
Tabiiy yorug'lik va barqaror energiya manbalarini integratsiyalashgan mini home loyihasi.....	76
<i>Djuraboyev Maqsudbek Karimbek o'g'li, Qodirjonov Oyatillo Abdulboqi o'g'li</i>	
Talabalarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda madaniy meros vositalarining pedagogik ahamiyati.....	80
<i>Rajabova Matluba Toshkentboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	83
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Raqamli kommunikatsiyalarni o'smirlar shaxsiyatining rivojlanishiga ta'siri	86
<i>Shomurotova Nigoraxon Nabijonovna</i>	
Talabalarning chizma geometriya fanini mustaqil bilish faoliyatiga oid kompetensiyalarini "Visio" dasturi vositasida rivojlantirish metodikasi	90
<i>Tashimov Nurlan Erpolatovich</i>	

Shaxslararo munosabatlar – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida.....	94
Uralova Muxabbat Sanjar qizi	
O'zbek tili darslarida raqamli ta'lim vositalaridan foydalanish tajribasi	98
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Психологическая готовность разведенных людей к вступлению в новый брак и приоритеты при выборе партнера.....	101
Саидвалиева Шодия Рихсихужа кизи	
Воспитание любви к прекрасному у дошкольников в развивающей предметно-пространственной среде: теоретико-методический аспект.....	107
Терехова Ольга Евгеньевна, Темирова Барно Кёмхоновна	
Методика формирования наблюдательности у детей 6–7 лет в процессе целенаправленных прогулок-наблюдений.....	111
Терехова Ольга Евгеньевна, Шокиржоновна Мохира Илхомжон кизи	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	115
Artikbayeva Aziza Abror qizi	
Zamonaviy darslarda guruhlarda ishlash metodikasi	118
Berdiyeva Lobar Norqobulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faol rivojlantiruvchi muhitni tashkil etishda STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanish.....	120
Esanova Maysara Umirovna	
Logopediyada axborot texnologiyalarini qo'llash metodlari	124
Feruza Yusupova Akildjanovna	
Axborot texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni va rivojlanish bosqichlari.....	130
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Allanazarova Anora Muxobir qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetentsiyalarini rivojlantirish	134
Umarov Xusniddin	
Bo'lajak talabalarining individual yondashuv asosida kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirish	138
Arslonova Gulsora Kurbonovna	
Ona tili darslarida til kompetentsiyasini kognitiv-semantik yondashuv asosida shakllantirish	142
Mo'minova Go'zalxon G'ulamjanovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	147
Maxliyo Turotova Erkin qizi	
Talabalarining kreativligini musiqiy-nazariy fanlar vositasida oshirish samaradorligi	153
Urinova Sabina Shuxrat qizi	
Imijning ijtimoiy-psixologik fenomen sifatida talqini	160
Jo'rayeva Sohibjamol Norqobilovna	
Inklyuziv kompetensiya tushunchasining ilmiy-nazariy asoslari	163
Abdubannobova Mahliyo Abdurashid qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy-emotsional kompetentsiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	167
Abdurasulova Dilnoza Abdug'ani qizi	
Muxammas (taxmis) janrining o'zbek she'riyatidagi tarixiy taraqqiyoti va zamonaviy poetik talqinlari	170
Avazova Sitara	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligining asosiy shakllari.....	173
Babayeva Dono Razzakovna, Erkinova Madinabonu Otabek qizi, Xolmatova O'g'li Tojiddin qizi	
Yangi taraqqiyot davrida talaba-yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	177
Botirova Zohida Doniyor qizi	
Logoritmikada sportga asoslangan o'yinlar	180
Dilfuza Ochilova Zayniddinovna	
Jismoniy tarbiyaning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri (Andijon shahridagi Prezident maktabi tajribasi asosida).....	184

Ibragimov Shuhratbek Iminjonovich

Bolajak tarbiyachilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashda integrativ yondashuvning zaruriyati 188

Karimova Feruzaxon Zakirovna

Effective Techniques of Teaching Foreign Language Classes: a Sample of The 4CS Method 191

Khaitmuratova Zarina Sobirdjanovna

Maktabgacha yoshdagi bolalarni intellektual imkoniyatlarini tabiat bilan tanishtirish orqali shakllantirish .. 193

Maxmudova Durdona Mirkarimovna

O'quvchilarning kasbiy ma'naviy dunyoqarashini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari 196

Mutallibjonov Ma'rufjon

Maktabgacha yoshdagi bolalarni kun tartibini to'g'ri tashkil etish 200

Muxtorova Mohira Ma'rufjon qizi

Aksiologik yondashuv asosida altruistik ko'nikmalarni shakllantirish jarayonida ijtimoiy faoliyatni amalga oshirish 204

Norboyeva Moxigul Shavkat qizi

O'smirlarda agressiv xulq-atvorini psixologik o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari 207

Norqulova Dildora Shavkat qizi

Raqamlashtirish jarayonida bo'lajak muhandislarni ishlab chiqarish-texnologik faoliyatiga tayyorlashning dasturiy-metodik ta'minoti 211

Nurov O'tkir Xudoyberdiyevich

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etilish 214

O'roqova Zilola Salomovna

Pedagogika ta'lim yo'nalishi talabalarida amaliy tayyorgarlik tushunchasi va uning mazmun-mohiyati..... 217

Qaramanov Obid Xudayberdiyevich

Pedagoglar uchun sun'iy intellekt asosidagi shaxsiylashtirilgan ta'lim imkoniyatlari 221

Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich

Talabalarda psixologik moslashuvchanlikda refleksiya mohiyati va kognitiv qobiliyatni rivojlantirish samaradorligi..... 226

Ravshanova Nargiza Norboyevna

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integrallashgan mashg'ulotarni tashkil etish 230

S. Irisova

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida marketing faoliyatini tizimli tashkil etishning nazariy asoslari 233

Sadikova Dilafruz Xusanovna, Qo'chqorova Munisa Anvar qizi

Maktabgacha yoshdagi bolalarning dialogik nutqini xalq ertaklari asosida rivojlantirish 237

Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Abdurafova Muxayyo Xabibullo qizi

Bolalarni maktabga tayyorlashda psixologik yondashuv 241

Seitmuratova Venera Jumamuratovna, Sanoqulova Gulasal Nurillo qizi

Sun'iy intellektni tibbiy oliy ta'lim o'quv dasturlarini ishlab chiqishda qo'llash: innovatsion yondashuvlar va tajribalar 246

Toxirova Farida Olimjonovna

Talabalarni estetik tarbiyalashda milliy xalq o'yinlaridan foydalanish modeli..... 251

Usarov Murodjon Mamarasul o'g'li

Xalqaro kimyo olimpiadalariga o'quvchilarni tayyorlashda xalqaro baholash tadqiqotlariga asoslangan kreativ topshiriqlar va fanlararo integratsiyadan foydalanish metodikasi 254

Usmanov Baxtiyor Xabibullayevich

Xoja (Sayyid Poshshoxoja ibn Abdulvahhobxo'ja) va uning asarlarining o'zbek nasridagi o'zni va ahamiyati..... 258

Valijonova Mahzunabonu

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida diversifikatsiya: tizimli yondashuv va rivojlanish strategiyalari 261

Xakimova Sevara Shavkat qizi

STEAM texnologiyasini nodavlat ta'lim tashkilotlarida ommalashtirishning ijobiy tomonlari..... 264

Xalokova Maksudaxon Ergashevna, Melnikova Zaynura

Muhammad Sodiq Qoshg'ariy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiya nazariyasi.....	267
<i>Moxira Niyozqulova Nuraliyevna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (AQSh tajribasi).....	270
<i>Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi</i>	
Xalqaro baholash dasturlari mohiyati va ahamiyati	274
<i>Vohidova Ibodat Hurmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ta'lim-tarbiya jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv.....	277
<i>Xujamiyarov Sa'dullo Choriyevich</i>	
Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jamoatchilik nazorati samaradorligini oshirish mexanizmlarini takomillashtirish.....	281
<i>Xusanova Dilraboixon Botiraliyevna</i>	
Talabalarining jismoniy tayyorgarligida suzish mashg'ulotlarining ta'siri	285
<i>Zuxriddin Nasibovich Boboshev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni milliy-ma'naviy qadryatlar asosida tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari	289
<i>Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Dadabayev Akramjon Askaraliyevich</i>	
Использование чат-ботов в образовательном процессе	294
<i>Мадаминаева Наргизахон Жахонгир кизи</i>	
Формирование гендерной культуры детей старшего дошкольного возраста в контексте государственной стратегии Узбекистана	298
<i>Намазбаева Лола Закировна, Тиллабаева Малика Хабибуллаевна</i>	
STEAM технологии в дошкольном образовании	302
<i>Садикова Дилафруз Хусановна</i>	
Системная модель социально-эмоционального обучения в Узбекистане: интеграция подходов, основанных на школьном образовании и партнерстве семьи и школы	307
<i>Санакулова Нигора</i>	
Oila qurish yoshidagi talabalar psixologik xususiyatlari.....	311
<i>Qo'ziyeva Gulzoda Shermat qizi</i>	
Ingliz tili nutq faoliyati turlarini rivojlantirishda leksik-assotsiativ tarmoqlardan foydalanishning lingvodidaktik asoslari.....	315
<i>Mirzakamolova Maftuna Rahimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari.....	318
<i>Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishda ona tili mashqlarining roli	321
<i>Boltayeva Guzal Tolibovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kreativ kompetensiyalarini rivojlantirish	324
<i>Ziyayeva Umida Turaxodjayevna</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	327
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinflarda informatika fanini o'qitishning maqsadlari va vazifalari.....	333
<i>Alikulova Bibisora Abdulvokhobovna</i>	
Bola shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsion texnologiyalarning pedagogik ahamiyati	336
<i>Azimova Dilnoza Sherzodovna</i>	
Raqamli didaktika sharoitida oliy ta'limni raqamlashtirishning nazariy asoslari va pedagogik xususiyatlari	339
<i>Berdikulova Shaxnoza Erkinjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy qobiliyatini shakllantirishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarda shaxmat o'yinidan foydalanish imkoniyatlar	343
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	

O'zbek tilidagi "kasb-hunar" va "lavozim-amal" konseptlarining hozirgi zamon o'zbek tili konseptosferasidagi o'rni	348
Dexqonova Muattarxon Ilxomovna	
O'quv jarayonida ijtimoiy tarmoqlar orqali bilim almashishning didaktik imkoniyatlari va metodologik asoslari	352
Ernazarov Alisher Ergashevich, Pimkulova Stora Boltayevna	
"Intellekt xarita" yordamida o'quvchilarga qattiq jismlarning solishtirma issiqlik sig'imini mavzusini tushuntirish va ularning to'la fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	358
Eshboboyeva Muxlisa Zavqiy qizi	
Inklyuziv ta'lim texnologiyalari	363
Fayzullayeva Shoira Shorahmatovna	
Oliy pedagogik ta'lim tizimida hamkorlikda ta'lim nazariyasi va amaliyoti	366
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Hikoya tuzishga o'rgatish maktabgacha yoshdagi bolalarning bog'lanishli nutqini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida	369
Imixanova Nodira Saidburxon qizi	
Professional Competency Development of Future English Language Teachers: A Framework for the 21 st Century	374
Kamoldin Tadjiboyev	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari	378
Nosirova Dildfuza	
Inklyuziv sinf muhitida zaif eshituvchi bolalar bilan musiqa mashg'ulotlarini tashkil etishning nazariy yondashuvlari	383
Qizlarxon Isomova	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'limni rivojlantirishda zamonaviy texnologiyalar	389
Shabdullayeva Lazokatxon Orifbekovna	
Boshlang'ich sinflarda perimetr, yuza va hajmni o'rganish metodikasi samaradorligini shakllantirish	392
Shodmonova Madina Otabek qizi	
Chiziqli operatorlarning spektral xossalari	398
Sultonboyeva Zuhra Bobomurod qizi	
Qisqa masofaga yuguruvchilar ish qobiliyatini oshirish usullari	402
Utayev Z. M.	
Neyropedagogik yondashuv asosida 9–11 yoshli o'quvchilarda ingliz tilida matnni o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirishda ijro funksiyalarining o'rni	408
Xolboyeva Nodiraxon Abdumalik qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash muammosining dolzarbligi	413
Yo'ldosheva Dilnura Nizomjon qizi	
Bo'lg'usi tarbiyachilarda grafik organayzerlar vositasida ekologik tarbiyani shakllantirish usullari	416
O. Xo'janiyozova, Yuldashova Sanamjon Bobomurod qizi	
Взаимодействие воспитателей и родителей в процессе формирования нравственных представлений дошкольников	419
Жураева Наргиза Таировна, Абдуллаева Халимахон Дилёрна	
Развитие государственно-частного партнёрства в сфере дошкольного образования Республики Узбекистан	423
Курбанова Нуржамал Бахбергеновна	
Talaba qizlarning jismoniy va funksional tayyorgarligini shakllantirishning ilmiy metodologik asoslari	426
M. M. Ma'rufov, Sh. R. Ma'rufova	
Развитие языковых навыков у дошкольников через игровые методы обучения английскому языку	430
Садикова Шоиста Акбаровна	

“Ўзбекский текст в русской литературе XX–XXI веков...”	433
Сулаймонова Дурдонахон Равшан кизи, Иванова Ирина Николаевна	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения.....	437
Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.	
Патриотическое воспитание будущих педагогов: совершенствование методики формирования любви к родине в условиях профессиональной подготовки	440
Шарипова Холида Дехкановна	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'limdagi ahamiyati: universitet talabalari va ta'lim sifatiga ta'siri, global o'zgarishlar.....	444
Mambetniyazov Maksetbay Torebekovich	
Interpretable Artificial Intelligence in Pedagogical Diagnostics and Math Performance Prediction: A Systematic Review of Applications in International Standardized Assessments.....	449
Diana Dushabaeva	
Ona tili ta'limida intellektual ta'lim tizimlaridan foydalanishning metodik tamoyillari (boshlang'ich ta'lim yo'nalishi misolida).....	454
Djakbarova Mahliyo Ibraximjonovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani multimedia vositalari asosida shakllantirishning metodik shart-sharoitlari.....	457
Moxinur G'ulomova Inomjon qizi	
Talaba qizlarda ijtimoiy faolligini rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	462
Nurmatova Nargiza Ulug'bekovna	
Raqamli ta'lim muhitida mustaqil ta'lim kompetensiyasini shakllantirishning nazariy asoslari	466
Utayeva Iroda Baxodirovna, Ochilova Namuna Mirzohid qizi	
Interaction Between Teacher and Students in the Process of Mastering University Subjects.....	469
Sadriyev Nizom Najmiddinovich, Usarov Nuriddin	
Концептуальные подходы к исследованию конкурентоспособности университетов	472
Менглиева Индира Баходировна	
Talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etishning guruhlar va diskussiyaga asoslangan shakllari (xalqaro tajriba misolida)	475
Xamroyeva Feruza Asrorovna, Ibragimov A'lamjon Amrulloevich	
Ratsional turmush tarzi: nazariy poydevor, psixologik mexanizmlar va amaliy strategiyalar.....	478
Bekmuradov Zarif Xurramovich	
Boshlang'ich sinflarda folklor janrlarini o'qitishda innovatsion pedtexnologiyalardan foydalanish	483
Adizova Nodira Baxtiyorovna	
Dialogik nutqda to'liqsiz gaplarning funksional–sintaktik xususiyatlari (ingliz va o'zbek tillari misolida).....	488
Artikova Nodirabegim Sanakulovna	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini tevarak-atrof bilan tanishtirishda ekologik qadriyatlarning roli.....	492
Ernyazova Manzura Amankeldi qizi	
Boshlang'ich sinf darslarini samarali tashkil etishda pedagogik mahoratning ahamiyati	496
Kamolitdinova Kamolatxon Muxammadjalilovna	
Masofaviy ta'lim jarayonida seven skillsni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari.....	499
Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna, Masharipova Durdona Raximbergen qizi	
Teacher Competency and Professional Development in Non-Native English Countries: The Karakalpakstan Perspective.....	506
Mamirbaeva Dina, Pirnazarova Mekhiyban	
Maktabgacha ta'limda rivojlanish markazlari integratsiyasi asosida tayanch kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	510
Raxmatova Maftuna Uktamjan qizi	

Milliy kurash texnikasi va taktikasi	513
<i>Xomudjonova Feruza, Panjiyeva Gulzoda</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish bosqichlari	517
<i>Xurramova Lobarxon Akramjonovna</i>	
Развитие сотрудничества у детей старшего дошкольного возраста в проектной деятельности	521
<i>Аллаева Наргиза Уктамовна</i>	
Социально-психологические аспекты подбора профессорско-преподавательского состава в негосударственных университетах Узбекистана	525
<i>Зеленская Екатерина Георгиевна</i>	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining robototexnik kompetensiyalarini rivojlantirish	529
<i>Do'schonov Shodyorbek Yo'ldoshevich</i>	
Yakka mashg'ulotlarda ruhiy rivojlanishi sustlashgan kar bolalarni mantiqiy tafakkuri va sensor etalonlarini rivojlantirish	532
<i>Pulatova Saodat Maxamadaminovna</i>	
Raqamli pedagogik kompetensiya haqida qarashlar va uning ahamiyati	536
<i>Tillaboyeva Mahfuza Muhammedovna</i>	
SAT imtihonining matematika qismida Desmos grafik kalkulyatoridan foydalanish	540
<i>Abdullayev G'ayratjon Mutalipovich</i>	
Malaka oshirish tizimida jismoniy tarbiya yo'riqchilarining kasbiy faoliyatini rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari	544
<i>Nalibayeva Cho'lpon Baxit qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda inqirozli davrlarning kelib chiqishi, sabablari va bartaraf etish yo'llari....	547
<i>Kudratova Gulnoza Shaxritdin qizi</i>	
MTTda variativ dasturlarning ta'lim-tarbiya jarayonida ijtimoiy-amaliy ahamiyati	550
<i>Karimova Umida Sharipovna</i>	
O'smir davrida uchraydigan kiberbulling turlari va ularning psixologik xususiyatlari	552
<i>Amonxonova Yanglishxon Abduazizxon qizi</i>	
Maktabgacha hamda boshlang'ich maktab yoshidagi bolalar jismoniy tarbiyasi tizimini modernizatsiya qilishning innovatsion istiqbollari	556
<i>A'zamov Ruhullo Mahmudjon o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar nutqini rivojlantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati	562
<i>Aslanova Zarrina To'ybekovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tabiat bilan tanishtirishda qo'llaniladigan texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlari hamda bolalar bilan ishlash metodlari	568
<i>Axtamova Aziza Aziz qizi</i>	
Axborot muhitida noto'g'ri ma'lumotlarni tan olish ko'nikmasini shakllantirish metodikasi.....	572
<i>Baliyev Azimjon Narmuminovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch kompetensiyalarni qo'llashning samaradorligi	575
<i>Choriyeva Barno Alisher qizi</i>	
Inklyuziv ta'limni samarasini oshirish uchun xalqaro tajribadan foydalanish	578
<i>Ergasheva Mohinur Dilmurod qizi</i>	
Talabalarda huquqiy ongni rivojlantirishda interfaol metodlarning roli	583
<i>Ganiyev Elyorbek Ulug'bekovich</i>	
Boshlang'ich ta'lim mavzularini mustahkamlashda qo'llaniladigan usul hamda didaktik o'yinlar texnologiyasi	587
<i>Kamolova Muhabbat</i>	
O'zbekistonda agro erkin iqtisodiy zonalarining rivojlanishi geografik xususiyatlari va unga global iqlim o'zgarishining ta'siri	590
<i>Nazarov Didar Maxsat o'g'li</i>	

Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	594
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Bo'lajak ofitserlar xulq-atvorida agressivlik namoyon bo'lishining psixologik nyuanslari	597
<i>Rejаметова Iroda Ikramshaykovna</i>	
Sport tashkilotlarida murabbiylar va sportchilar bilan ishlash jarayonini zamonaviy kadrlar boshqaruvi yondashuvlari asosida tizimlashtirish va motivatsiya hamda natijadorlikni oshirish omillarini ilmiy asoslash.....	601
<i>Saparov Xasan Djumanazarovich</i>	
Kichik maktab yoshli bolalarda emotsional intellektni shakllantirishning psixologik xususiyatlari	606
<i>Abduhalilova Saidaxon Mavlonbek qizi, Qodirova Odina Djurabayevna</i>	
Tarixiy yondashuvning ta'lim jarayonidagi o'rni va ahamiyati	610
<i>Abduraxmonov Alibahrom Abdusalomovich</i>	
Developing Students' Speaking Skills in English Language Lessons	613
<i>Alamuratov Elyor Umarali ugli</i>	
Jahon psixologiyasida hayotga nisbatan bardoshlilikni ilmiy tadqiq etilishi	617
<i>Alimov O'limasjon Ismatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida sog'lom ovqatlantirishni tashkil etish	621
<i>Axmedova Nasibaxon Kobiljonovna</i>	
Aholiga sifatli psixologik xizmat ko'rsatishda ilmiy asoslangan psixoterapiyalarning o'rni	624
<i>Bilolova Zamira Baxtiyarovna</i>	
Qadimgi Naxshabning diniy me'morchiligi: Yerqo'rg'on ibodatxonasi misolida	629
<i>Eshmurodova Marjon Eshmurod qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv rivojlanishni ta'minlovchi o'yin muhitining imkoniyatlari	633
<i>Fozilova Odina Nabiyeвна</i>	
Oliy ta'lim muassasasi talabalarining kasbiy shakllanishini psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash xususiyatlari	636
<i>I. I. Xalilov</i>	
Modern Teaching Methods Based on Educational Technologies	640
<i>Kirgizov Ismat</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ishlar tizimi	644
<i>Madraimova Halima G'ayrat qizi</i>	
Ingliz tili darslarida madaniyatlararo kommunikatsiya va axborot almashish kompetensiyalarini rivojlantirishda interaktiv usullar	648
<i>Olimxon Isaqov Odiljanovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini rivojlantirish zamonaviy texnologiyalari	652
<i>Rustamjonov Shoxruxbek Akmaljon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlashda fiziologik rivojlanish va biologik atamalarning qo'llanilish xususiyatlari.....	656
<i>Ruziyeva Gulsara Temirqulovna</i>	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	662
<i>Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar orqali bolalarda mantiqiy va ijodiy rivojlanishni kengaytirish	665
<i>N. O. Saidova, Tojaliyeva Shahrizoda</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining harakat faoliyatini jismoniy vositalari orqali optimallashtirish masalalari	669
<i>Sarimsaqova Bashorat Muhammad qizi</i>	
Talabalarni axborot ta'lim muhitida kasbiy kompetentligini boshqarishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	673
<i>Shoimov Anvar Mamarizayevich, Tojiyeva Iroda Sadatovna, Shodiyeva Guliston Temirovna</i>	

Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	677
Suyarova Orzigul Sodiq qizi	
Ta'lim jarayonida talabalardagi stress holatlarini bartaraf etishning psixologik xususiyatlari.....	681
Toshpulatov Akmal A'zamjon o'g'li, Dumarov Mashhurbek	
Maktabgacha ta'lim faoliyat markazlarida ta'lim jarayonini davlat dasturi asosida modernizatsiya qilish ...	685
Ubaydullayeva Ra'no Furqat qizi	
The Role of STEAM Technologies in Teaching English.....	689
Umida Raimjanovna Irgasheva	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	693
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti pedagoglari o'rtasida metodik kollaboratsiyani boshqarish mexanizmini takomillashtirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar majmuasi va unda qo'llaniladigan metodlar	698
Xamrayeva Gulnoz Israilovna	
Migratsiya sharoitida yoshlar tarbiyasi: pedagogik risklar va ularning kelib chiqish sabablari	704
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Отношение к телу и фитнес-практикам как фактор социально-психологического благополучия женщин	708
Дехконбоева Зулайхо Дилшод қизи	
Masofaviy o'qitish kompetensiyasi uchun shart-sharoitlarning samaradorligini tekshirish bo'yicha eksperimental ish.....	712
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Xalikov Abdulxaq Abdulxairovich	
Masofaviy ta'limning oxirgi besh yil davridagi rivojlanish bosqichlarining tahlili.....	719
Musamedova Kamola Abdulxaqovna, Ibragimova Ozoda Abdulxakovna	
Информированность педагогов ДОО о психофизиологических особенностях и здоровье детей в инклюзивном образовательной среде	723
Намазбаева Лола Закировна	

MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASASI TARBIYALANUVCHILARINI MAKTABGA TAYYORLASHDA FIZIOLOGIK RIVOJLANISH VA BIOLOGIK ATAMALARNING QO'LLANILISH XUSUSIYATLARI

Ruziyeva Gulsara Temirqulovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
"Tabiiy fanlar" kafedrası PhD, v.b.dotsent

<https://orcid.org/0009-0009-2634-063X>

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlash jarayonida ularning fiziologik rivojlanishiga alohida e'tibor qaratish, bola organizmining to'g'ri va mutanosib rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi tavsiyalarni ishlab chiqish masalalari yoritilgan hamda biologik atamalarning qo'llanilish xususiyatlari uzviy bog'liqlikda ilmiy asoslab berilgan. Maktabgacha ta'lim muassasasining asosiy vazifasi har bir bolaning shaxsini yosh davrlariga mos tarzda sifatli rivojlantirish, uni navbatdagi ta'lim bosqichiga puxta tayyorlash va ta'lim muhitida ijobiy pedagogik sharoit yaratishdan iboratdir. Tarbiyalanuvchilarni har tomonlama yetuk qilib tarbiyalash, savodxonligini oshirish va sog'lom voyaga yetkazish ota-onalar hamda pedagoglar oldidagi eng dolzarb va muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Bola kelgusida qanday kasb egasi bo'lishidan qat'i nazar, maktabgacha davr uning jismoniy, anatomik va fiziologik jihatdan shakllanishida muhim bosqich sanaladi. Shu bois tarbiyalanuvchilarni tarbiyalashda ularning yosh xususiyatlari, anatomik va fiziologik holati inobatga olinishi zarur. Har bir bolaning ulg'ayish jarayonida muayyan fiziologik o'zgarishlar kuzatiladi. "Fiziologiya" atamasi yunoncha so'z bo'lib, "tabiat" va "bilim" ma'nolarini anglatadi ^[1]. Fiziologiya turli yosh davrlarida organizm a'zolari tizimi va butun organizmda sodir bo'ladigan o'zgarishlarni hamda yoshga xos rivojlanish xususiyatlarini o'rganadi ^[1].

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim muassasasi, maktabga tayyorlash, fiziologik rivojlanish, biologik atamalar, bola organizmi, yosh xususiyatlari, anatomik-fiziologik holat.

Abstract: The article examines the preparation of preschool educational institution pupils for school with particular emphasis on their physiological development and provides recommendations that positively influence the correct and harmonious development of the child's organism. The features of using biological terminology are scientifically substantiated in close connection with physiological development processes. The main task of a preschool educational institution is to ensure the qualitative development of each child's personality in accordance with age characteristics, to prepare them thoroughly for the next stage of education, and to create a positive pedagogical environment. Raising well-developed, physically healthy, and literate children is one of the most urgent and important responsibilities of parents and educators. Regardless of a child's future profession, the preschool period plays a crucial role in anatomical and physiological development. Therefore, special attention should be paid to age-related, anatomical, and physiological characteristics in the upbringing process. During growth, specific physiological changes occur in every child. The term "physiology" originates from Greek words meaning "nature" and "knowledge" ^[1]. Physiology studies age-related characteristics of the development of organ systems and the changes occurring in the organism as a whole at different stages of growth ^[1].

Key words: preschool educational institution, school readiness, physiological development, biological terminology, child's organism, age characteristics, anatomical and physiological development.

Аннотация: В статье освещаются вопросы подготовки воспитанников дошкольных образовательных организаций к школе с акцентом на их физиологическое развитие, а также представлены рекомендации, оказывающие положительное влияние на гармоничное и правильное развитие организма ребенка. Научно обоснованы особенности применения биологических терминов в тесной взаимосвязи с физиологическими процессами развития. Основной задачей дошкольного образовательного учреждения является качественное развитие личности каждого ребенка в соответствии с возрастными особенностями, обеспечение его всесторонней подготовки к следующему этапу обучения и создание благоприятной педагогической среды. Воспитание гармонично развитых, физически здоровых и грамотных детей является одной из наиболее актуальных и ответственных задач родителей и педагогов. Независимо от будущей профессиональной деятельности ребенка, дошкольный период занимает важное место в формировании его анатомического и физиологического развития. В связи с этим в процессе воспитания необходимо учитывать возрастные, анатомические и физиологические особенности детей. В период роста у каждого ребенка наблюдаются определенные физиологические изменения. Термин “физиология” имеет греческое происхождение и означает “природа” и “знание” ^[1]. Физиология изучает возрастные особенности развития органов и систем организма, а также изменения, происходящие в целом организме в различные возрастные периоды ^[1].

Ключевые слова: дошкольное образовательное учреждение, подготовка к школе, физиологическое развитие, биологические термины, организм ребенка, возрастные особенности, анатомо-физиологическое развитие.

KIRISH

Ta'lim-tarbiya jarayoni ustuvor masala bo'lib, tarbiyachi o'z faoliyatida zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish bilan birga maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarning a'zolari-ning anatomik va fiziologik tuzilishi, gigienasi, o'sish va rivojlanish qonuniyatlari hamda yosh xususiyatlarini mukammal bilishi lozim.

Maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarni tarbiyalash va ta'lim berishda, 6-7 yoshli bolalarni maktabga sifatli tayyorlash bolaning tug'ilishi, o'sishi, rivojlanishi va yosh davrlari bilan bog'liq bo'lgan o'ziga xos yosh xususiyatlarni o'z ichiga oladi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarni maktabga sifatli tayyorlashda tarbiyachi bolaning yosh xususiyatlarini inobatga olishi zarur.

Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining maktabga tayyorgarligini aniqlash uchun amalda quyidagi ko'rsatkichlardan foydalanish mumkin:

- tovushlarni talaffuz qilishdagi nuqsonlar;
- doira kesishni bajarish jarayonini kuzatish;
- so'z ta'siriga adekvat javob hosil bo'lishi;
- uchta topshiriq berish orqali psixologik yetuklikni aniqlash;
- odam rasmini chizish hamda besh burchak shaklda joylashgan nuqtalarni ko'chirish.

Mazkur topshiriqlarni bajara olgan bolalarning sog'ligi va maktabga tayyorgarligi aniqlanib, ular asosiy yoki tayyorlov guruhlariga belgilanadi.

Maktabgacha ta'lim muassasasida 6-7 yoshli bolalarni maktabga tayyorlashda har bir bola shaxsiga individual yondashish, uni shaxs sifatida hurmat qilish, bolaning qiziqishi va ehtiyojlariga mos tarzda ta'lim berish, har bir bola shaxsini yosh xususiyatlariga muvofiq sifatli rivojlantirish va uni navbatdagi ta'lim bosqichiga puxta tayyorlashni ta'minlash, shuningdek muassasada ijobiy muhit va zarur sharoitlarni yaratish muhimdir.

Bola hayotining yettinchi yilida undagi harakatlar ko'lamini kengayadi va aniqlashadi; 6-7 yoshli bola o'zini idora qilish va harakatlarini nazorat qilish imkoniyatiga ega bo'la boshlaydi. Bu yoshdagi bolada mustaqil faoliyat ko'rsatish va tashabbuskorlik rivojlanadi, qiziquvchanlik yanada ortadi, kattalar fikrini tinglash ishtiyoqi shakllanadi, o'z salomatligini nazorat qila olish ko'nikmalari paydo bo'ladi. Bu davrda bolaning bo'yi 122-128 sm ga yetadi, og'irligi esa 25-28 kg bo'ladi.

Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlashda tarbiyachi va ota-ona zimmasiga katta mas'uliyat yuklanadi. Shuni unutmaslik kerakki, maktabgacha yoshdagi bolaning qiziquvchanligi yuqori bo'lsa-da, uning tabiiy imkoniyatlari ma'lum darajada cheklangan bo'ladi; shu sababli bilim berish va bilim olish bolaning imkoniyatlari, qobiliyati hamda yosh xususiyatlariga mos kelishi zarur.

Maktabga tayyorlash jarayonida bolaning ko'proq harakat qilishiga, beriladigan bilimlarning sodda o'yinlar va jismoniy mashqlar orqali amalga oshirilishiga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq. Tarbiyachi bola organizmiga jismoniy mashqlarning qanday ta'sir ko'rsatayotganini muntazam kuzatishi kerak, chunki uzoq vaqt o'tirib yozish va chizish bilan mashg'ul bo'lish ijobiy natija bermasligi mumkin. Bunday holat bolaning fiziologik rivojlanishiga salbiy ta'sir etib, tez charchash, zerikish hamda qad-qomatning noto'g'ri shakllanishiga olib keladi.

Qad-qomatning to'g'ri shakllanishi uchun stol va o'tirgichda o'tirganda bolaning gavdasi tik, yelkalari bir tekisda, beli o'tirgich suyanchig'iga suyanib turishi, oyoqlari tizza bo'g'imidan to'g'ri burchak hosil qilib bukilgan

bo'lishi, ko'krak bilan stol orasidagi masofa 3-5 sm ni tashkil etishi lozim. Bola qad-qomatining shakllanishida, ayniqsa, umurtqa pog'onasining normal rivojlanishi muhim ahamiyatga ega:

- normal holatda bo'yin va bel qismida umurtqa pog'onasi biroz oldinga, ko'krak va dumg'aza qismida esa biroz orqaga egilgan bo'ladi;
- bolaning tik turishi, yurishi va boshini tik tutishi natijasida bu egilishlar asta-sekin hosil bo'ladi.

Qad-qomatning noto'g'ri shakllanishi egilgan, lordoz, kifoz, kekkaygan hamda skoliotik ko'rinishlarda namoyon bo'lishi mumkin. Qad-qomat buzilishi nafaqat bolaning tashqi ko'rinishini o'zgartiradi, balki ichki a'zolar – o'pka, yurak, jigar, buyrak, oshqozon va ichaklarning rivojlanishi va funksiyalariga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi; bunday bolalar mashg'ulot vaqtida tez charchaydi, yurak urishi tezlashadi va nafas olishi qiyinlashadi. Bolani yoshligidan tekis va biroz qattiqroq, past yostiqli to'shakda yotishga o'rgatish lozim, chunki prujinali karavotlar va baland yostiqlar bola umurtqasining qiyshayishiga sabab bo'lishi mumkin.

6-7 yoshli bolalar uzoq vaqt bir joyda o'tirmasligi yoki tik turmasligi, uzoq masofaga yugurmasligi hamda og'ir buyumlarni ko'tarmasligi kerak. Bolalar uzoq vaqt tik turganda yoki tor poyabzal kiyganda oyoq panjasi gumbazi yassilanib, yassioyoqlik yuzaga keladi; yassioyoqlik natijasida oyoqning tovon, panja va boldir mushaklarida og'riqlar paydo bo'ladi. Bolaning oyoqlari tuzilishiga e'tibor berib, mashg'ulotlarni ochiq havoda 40-50 metr masofaga o'rtacha tezlikda yugurish, qo'l bilan turli harakatlarni o'yinlar orqali bajarish ma'qul, chunki o'yin bolaning diqqat-e'tiborini o'ziga tortuvchi ta'sirchan vositadir. Ayniqsa, mashg'ulotlar erkin harakatlar, rasm chizish, musiqa mos harakatlar va kichik mehnat turlarini bajarishdan iborat bo'lsa, maqsadga muvofiq bo'ladi.

Mashg'ulotlarning turlari bolalarning xohish-istaklariga mos kelib, yangi bilimlar va ko'nikmalar hosil qilish bilan birgalikdagi sezgirligi, fikrlash qobiliyatlarini oshirish hamda tasavvur yetilishini mustahkamlashga xizmat qilsa, ta'limning keyingi bosqichiga o'tganda bola uchun o'qish quvonchiga aylanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktab ta'limiga tayyorlash jarayonida bolaning o'yin faoliyatini mazmunli va maqsadli tarzda tashkil etish hal qiluvchi o'rin egallaydi. Didaktik o'yinlarni qonun-qoidalar asosida tashkil etish bolaning bilim olishi, tarbiyalanishi va umumiy rivojlanishida muhim jarayon hisoblanadi. Bunda pedagog o'yinni belgilangan tartib-qoidalar asosida bajarishni ta'minlash, tengdoshlar harakatlarini nazorat qilish, natijalarni baholash va rag'batlantirish jarayonlarida muhim rol o'ynaydi.

Ertalabki badantarbiya mashqlarini bajarishga bo'lgan ishtiyoqni shakllantirish, ularni muntazam ravishda ochiq havoda, gilam ustida va yengil kiyimda bajarishni yo'lga qo'yish zarur. Badantarbiya mashg'ulotlarida qomatni to'g'ri shakllantiradigan hamda yassi tovonlikning oldini oladigan mashqlarni kiritish lozim.

Bolalarda jismoniy mashqlardan tashqari madaniy-gigienik ko'nikmalarni (yuvinish, tozalik, kiyinishdagi ozodalik va tartib) shakllantirish zarur. Bola o'z tanasining qismlarini va gigiena qoidalarini o'rganadi. Bolani sog'lom turmush tarziga odatlantirish, ularga odamning ichki a'zolari (yurak, jigar, oshqozon, o'pka) va ularning joylashuvi hamda vazifalari haqida ma'lumotlar berish, masalan, inson o'pka orqali nafas olishi, yurak doimiy ravishda urib turishi, oshqozonda ovqat hazm bo'lishi kabi jarayonlarni tushuntirish, ushbu a'zolarining tanada qayerda joylashganini ko'rsatish va ularning nomlarini aytishga o'rgatish muhim ahamiyatga ega.

6-7 yoshli bolani maktabga tayyorlash jarayonida pedagog quyidagi vazifalarni bilishi va ularni tizimli ravishda amalga oshirishi lozim:

- bolalar o'yin faoliyatining qonun-qoidalarini o'zlashtirib olishi;
- bolaning salomatligi va jismoniy rivojlanishi belgilangan talablar darajasida bo'lishi;
- bolada nutqni rivojlantirish va muloqotga kirisha olish qobiliyatini shakllantirish;
- bolaning o'z fikrini erkin ifoda eta olishi hamda fazoviy tasavvur tushunchalariga ega bo'lishi;
- nafosat tarbiyasi doirasida musiqa, ashula, she'riyat, ertak va rivoyatlardan namunalar aytish hamda ularga qiziqish uyg'otish;
- kichik monologlar, dialoglar, fikr almashuv va tez kirishuvchanlikni rivojlantirish;
- bolalar ongida elementar matematik savodxonlikni shakllantirish;
- jonli va jonsiz tabiatga mehr, mehnat qilish tushunchalarini singdirish, o'simlik va hayvonot olamini asrab-avaylash hamda atrof-muhitga ehtiyotkorona munosabatni tarbiyalash;
- boshlang'ich sanitariya, shaxsiy gigiena va sog'lom turmush tarzini shakllantirish, o'z salomatligini saqlay olishga o'rgatish;

- kichikintoy qalbida milliy urf-odatlar, qadriyatlar, an'analar, bayramlar va tarixiy obidalarga hurmat bilan qarash tuyg'usini singdirish;
- davlat ramzlari haqidagi boshlang'ich tushunchalarga ega bo'lishi uchun sharoit yaratish va tarbiyalash.

Maktabgacha davr bolaning o'sishi, rivojlanishi, o'zini namoyon etishga intilishi va o'rganishga bo'lgan ishtiyoqi kuchli bo'lgan muhim bosqich hisoblanadi. Aynan ushbu davrda bolaning insoniy sifatleri va aqliy salohiyatining rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratiladi.

Respublikamizda amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy maqsadi va ularni harakatlantiruvchi kuch inson, uning barkamol rivojlanishi, yangicha fikrlashi hamda ijtimoiy xulqi hisoblanadi. Jumladan, ta'lim-tarbiya sohasida amalga oshirilayotgan vazifalarning barchasi o'sib kelayotgan yosh avlodni jismonan va ma'naviy sog'lom qilib tarbiyalashga qaratilgan. Aslida, "sog'lom bola" tushunchasi jismoniy jihatdan kasalliklardan xoli, ruhiy tomondan esa toza va pok bo'lishni anglatadi. "Bola" esa yangi tug'ilgan, hali ko'krakdan ajratilmagan go'dakni bildiradi.

Hozirgi kunda bolalarni maktabga tayyorlash jarayonini yangi omillarni izlash va tajriba-sinovlardan o'tkazish asosida amalga oshirish zarurati mavjud. Maktabga tayyorlashda bolalarning ruhiy tayyorgarligi, jismonan sog'lom bo'lishi, muloqotga kira olishi, so'z boyligi, boshlang'ich elementar matematik tushunchalarga ega bo'lishi, yozishga dastlabki tayyorgarligi hamda ayrim so'zlar va tushunchalar to'g'risida tasavvurlarga ega bo'lishi muhim rol o'ynaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Hozirgi vaqtda bolaning moslashuv (ko'nikish) imkoniyatlarini oshirish, bola shaxsining shakllanishi uchun nihoyatda katta ahamiyat kasb etadi. Bola tug'ma yurish-turish shakllariga ega emas va ijtimoiy muhitda rivojlanar ekan, uch asosiy komponentni – hudud, narsa-predmet va vaqt, kundalik tartib hamda muomala shakllarini – bosqichma-bosqich o'zlashtiradi. Bola tug'ilishidanoq uning faolligi "bola-kattalar" munosabatlari doirasida tartibga solinadi. Maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarni tayyorlash jarayonida biologik atamalardan keng foydalaniladi.

Tarbiya jarayonida eng ko'p qo'llaniladigan biologik atamalarga quyidagilar kiradi:

- tug'ilish, o'sish, rivojlanish;
- a'zolar – bosh, gavda suyaklari, qo'l-oyoq suyaklari, muskullar;
- yosh davrlari – go'daklik, bolalik, ilk yosh, kichik yosh, o'rta yosh, katta yosh, maktabga tayyorlov yoshi;
- shuningdek, adaptatsiya, akseleratsiya, gigiyena, sezgi analizatorlari, sog'lomlik, asab tizimi, tana, miya, qad-qomat, yassi oyoqlik kabi tushunchalar.

Har bir atamaning o'ziga xos qo'llanilish xususiyatlari bo'lib, biologik atamalar bola tug'ilishidan boshlab qo'llanila boshlaydi.

Masalan, bolaning tug'ilishi bilan bog'liq atamalarga ko'ra, yangi tug'ilgan qiz bolaning o'rtacha vazni 3,4 kg, o'g'il bolaniki esa 3,5 kg bo'ladi. Bolaning rivojlanishi bilan bog'liq atamalarga asosan, bolaning vazni tug'ilganidan keyingi birinchi oyida 600 g, ikkinchi oyida esa 800 g ortadi.

Bola bir oylik bo'lguncha chaqaloq hisoblanadi. Chaqaloqlik davrida bolaning organizmi nihoyatda nozik bo'lib, turli kasalliklarga tez chalinadi. Emizikli davr bola tug'ilgan kundan boshlab 2 yoshgacha bo'lgan davrni o'z ichiga oladi. Bolaning o'sishi bilan bog'liq atamalarga ko'ra, yangi tug'ilgan chaqaloqning bo'yi o'rtacha 50 sm bo'ladi. 1 yoshgacha har oyda taxminan 2 smdan o'sib boradi va 1-yosh oxirida bo'yi 74–75 smga yetadi. Shundan keyin har yili o'sish 5–7 smni tashkil etadi. Bolalikning ayrim davrlarida, xususan, 3 yoshgacha hamda 5–7 yosh oralig'ida bo'yiga o'sish jadallashadi. Bola o'sa borishi bilan uning sezgi organlari va nerv tizimi ham bosqichma-bosqich rivojlanadi.

Bir oylik bola o'yinchoq qimirlagan tomonga ko'z soqqasini harakatlantiradi.

Uch oylik bola tovush chiqqan tomonga qaray boshlaydi, kuladi, qo'llari bilan o'yinchoqqa talpinadi va boshini tik tuta boshlaydi.

Besh oylik bola o'ziga yaqinlarni taniy boshlaydi, kuladi va qiyqiradi. Yetti oylikda bemalol o'tiradi, sakkiz oylikda o'rnidan tura boshlaydi.

O'n bir oylikda oddiy so'zlarni ayta boshlaydi, qo'lidan yetaklansa yura boshlaydi.

O'n ikki oylikda esa mustaqil yura boshlaydi va 10–12 ta so'zni ayta oladi. Bolaning suyak tizimi normal rivojlanganligini sut tishlarining chiqishi bilan aniqlash mumkin. Sut tishlari odatda 6–7 oylikda chiqa boshlaydi va 1 yoshga to'lganda bolaning 8 ta sut tishi bo'lishi kerak. Maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarni tayyorlash jarayonida bolada ko'nikmalar hosil qilishda biologik atamalardan, ayniqsa, "adaptatsiya", ya'ni moslashish tushunchasidan keng foydalaniladi.

Bolalarning bog'cha yoshi 3 yoshdan 6–7 yoshgacha bo'lgan davrni qamrab oladi. Bola maktabgacha ta'lim muassasasiga qatnay boshlaganidan so'ng taxminan 1 oy o'tgach, o'zini me'yoriy holatda tuta boshlaydi va muassasa sharoitiga asta-sekin moslashadi.

Adaptatsiya quyidagi turlarga bo'linadi:

- yengil adaptatsiya – bunda bolaning yurish-turishi 10–15 kun ichida me'yoriy holatga qaytadi;
- o'rta adaptatsiya – bolaning yurish-turishi yoki emotsional holatidagi o'zgarishlar 15–30 kun ichida me'yoriy holatga qaytadi, agar bolada ozish kuzatilsa, keyinchalik o'z vaznini tiklab oladi;
- og'ir adaptatsiya – bunda bolalarda tez-tez qayta kasallanish (bronxit, pnevmoniya) holatlari kuzatiladi va bu jarayon 1 oydan ortiq davom etadi.

Bunday holatlarning oldini olish uchun oila va maktabgacha ta'lim muassasasida bolaga bir xil yondashuvni shakllantirish, oila bilan uzviy aloqani yo'lga qo'yish, bolaning muassasaga qatnay boshlagan dastlabki 3–4 kunida onasining ishtirok etishi hamda bolaning ruhiy-emotsional holatini qo'llab-quvvatlash muhim hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha davr bolaning o'sishi, rivojlanishi, o'zini namoyon etishga intilishi hamda o'rganish va bilishga bo'lgan ishtiyoqi kuchli bo'lgan muhim bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda bolaning insoniy sifatleri va aqliy salohiyati rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratiladi. Maktabgacha yoshdagi bola bilan ta'lim-tarbiya ishlari qanchalik erta boshlansa, uning samarasi shunchalik barvaqt namoyon bo'ladi.

Maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarni jismonan sog'lom tarbiyalash jarayonida biologik atamalardan – qo'l va oyoq, bilak, tirsak, tizza, bosh, yuz, bola miyasi, bolaning sezgi analizatorlari kabi tushunchalardan foydalanish bolaning tafakkurini rivojlantirishga katta yordam beradi. Buning uchun bolaning yirik va mayda qo'l motorikasini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega ^[2]. Chunki bolaning qo'l va barmoqlarida nerv tolalari joylashgan bo'lib, barmoqlar orqali u atrofdagi barcha narsalarni sezadi.

Bolaning mayda motorikasi uning nutqi va mantiqiy tafakkurining shakllanishiga bevosita ta'sir etadi. Agar bolaning qo'l, oyoq va bilak motorikasi to'g'ri rivojlantirilsa, miya faoliyati ham shunchalik samarali rivojlanadi. Qo'l-barmoqchalar motorikasining rivojlanishi tafakkur, harakat va xotira jarayonlarining faollashuviga, shuningdek, diqqatning oshishiga olib keladi.

Yozish ko'nikmasining shakllanishi va nutqning ravonlashuvi ham aynan ushbu jarayonlar bilan chambarchas bog'liqdir. Maktabgacha ta'lim muassasasida olib boriladigan mashg'ulotlarning asosiy vazifalaridan biri bolaning miyasida buyum va hodisalar haqidagi tasavvurlarni shakllantirishdan iborat. Masalan, rasm chizdirish yoki turli kubiklardan biror buyum yasash orqali bolaning tafakkuri rivojlanadi.

Maktabgacha tarbiya yoshida bolaning analizatorlari va idrok etish jarayoni yanada takomillashadi. Biologik atamalarni bolaning yoshiga muvofiq ravishda qo'llash zarur bo'lib, bunda uning ko'rish, eshitish, hid bilish va ta'm bilish analizatorlarining rivojlanishiga alohida e'tibor qaratilishi lozim. Kundalik faoliyat jarayonida sayrni rejalashtirish va sayr vaqtida tabiat bilan bevosita munosabatda bo'lish bolalarga katta zavq bag'ishlaydi.

Surxondaryo viloyati Termiz shahar 19-Maktabgacha ta'lim muassasasida 6-7 yoshli tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktabga tayyorlash jarayonida amaliyot o'tayotgan talabalar bilan birgalikda olib borilgan mashg'ulot turlarini kuzatdik.

O'tkazilgan mashg'ulotlardan "Qush uchdi", "Oq terakmi ko'k terak", "Ko'z bog'lash", "Meni top", "Quyunchani parvarishla" kabi o'yinlar bolalarda jismoniy harakatlarni rivojlantirishga, yo'nalishni aniqlashga va topqirlikni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, nutq o'stirish, nutq grammatikasini shakllantirish, elementar matematik ko'nikmalar va bilimlarni rivojlantirish, 0-9 gacha bo'lgan raqamlarni yozib o'rgatish, mantiqiy fikrlash, rasm chizish, savodxonlikka o'rgatish, applikatsiya, musiqa mashg'ulotlari, plastilin va loy bilan ishlash, jonli tabiat bilan tanishtirish hamda atrof-muhitni muhofaza qilishga oid mashg'ulotlarning hafta kunlariga taqsimlangan holda olib borilishi va tarbiyalanuvchilarga hafta davomida izchil mashg'ulotlar o'tilishi jarayoni kuzatildi.

Mashg'ulotlar jarayonida tarbiyachilar bolalarga ertaklar o'qib berish orqali ularning tasavvur qilish qobiliyatini, mimika yordamida javob berish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Jumladan, "Zumrad va Qimmat", "Egrivoy va To'g'rivoy", "Tulki bilan qarg'a", "Bo'g'irsoq" kabi ertaklarni tinglash natijasida bolalarda ijobiy va salbiy xislatlarni ajrata olish, munosabat bildirish hamda hayotiy voqealar bilan bog'lay olish ko'nikmalari shakllanadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, hozirgi kun tarbiyachisi innovatsiyaning tub mohiyatini anglagan holda, ta'lim-tarbiya jarayonining bolalar ongiga qay darajada ta'sir etishini chuqur tahlil qilishi hamda interfaol usul va uslublardan mohirona foydalangan holda ta'lim-tarbiya sifatini oshirishga erishmogi lozimdir. Ta'lim-tarbiya jarayonida

qo'llaniladigan biologik atamalarning ham o'ziga xos yutuqli xususiyatlari mavjudligini inobatga olib, mazkur jarayonni maktabgacha ta'lim muassasasida ilmiy asosda yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilarni tayyorlash jarayonida tarbiyachi biologik atamalarni qo'llash bilan bir qatorda boladagi fiziologik o'zgarishlarni ham kuzatadi, bolaning sog'lom o'sishi va yetuk inson bo'lib yetishishiga to'sqinlik qilayotgan tashqi omillarning oldini oladi. Bolaning yosh xususiyatlari va qo'llanilayotgan biologik atamalarning o'zaro uzviy bog'liqligi tarbiyachi zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi. Maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyachilari tarbiyalanuvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini innovatsion texnologiyalar va interfaol usullarni o'quv mashg'ulotlari hamda samarali o'yinlarda qo'llash orqali oshirib, bolalarning faol va mantiqiy fikrlashini, nutq madaniyatini, diqqatini, xotirasi va aqliy qobiliyatlarining izchil rivojlanishini ta'minlaydi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ushbu usulda tarbiyalangan bolalar maktabning boshlang'ich ta'lim bosqichiga tayyor holda ta'lim muassasasiga qadam qo'yadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Aripova S.X., Shaxmurova G.A. Yosh fiziologiyasi va gigiyenasi.
2. Qayumova N. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent, 2013.
3. Ilk qadam davlat dasturi. – Toshkent, 2018. – 5–9-b.
4. Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyachilari uchun o'quv modullar. 3-modul: Maktabgacha ta'lim muassasasi va oila hamkorligi. – Toshkent, 2012.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.